

Nota

Programma van maatregelen

Westrozebeke (Staden) – Ommegang West 9 (prov. West-Vlaanderen)

Auteur: Jonas BOULANGIER, Kylian
VERHAEVERT

Projectcodes: 2025D277

- **Administratieve gegevens**

Erkend archeoloog	Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekastraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Redactie:	Siel Leemans
Locatiegegevens	Westrozebeke – Ommegang West 9
Kadastergegevens	Staden afdeling 3, Westrozebeke, sectie B, percelen 656B, 658G, 658K, 673N, 747C
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied	54293.7578125000000000,180785.8593750000000000 : 54522.7070312500000000,180909.9375000000000000
Proefsleuvenonderzoek	2025D277
Proefsleuvenonderzoek datum	16/06/2025, 17/06/2025
Relevante termen thesauri	Westrozebeke, vooronderzoek, proefsleuvenonderzoek
Alle betrokken actoren:	Siel Leemans (projectleider), Kylian Verhaevert (veldwerkleider, erkend archeoloog), Jonas Boulangier (archeoloog)
Contact:	archeologie@monument.be; T: +32 51 31 60 80

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (projectcode 2023B109)¹

- **Resultaten vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (projectcode 2023B109)¹

➔ Zie het verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek (projectcode 2024A280)²

➔ Zie het bijgevoegde verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (projectcode 2025D277)

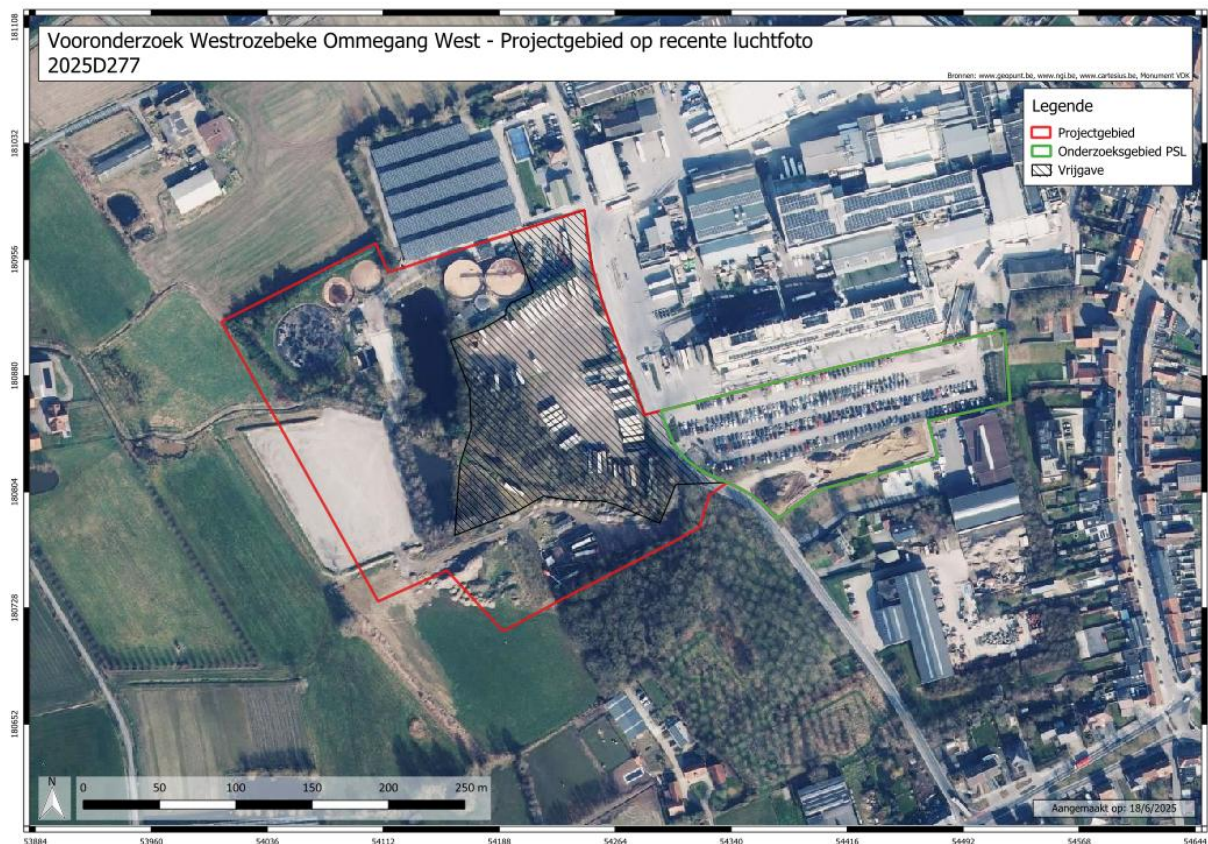
¹ LEEMANS S., 2023; <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/27155>

² DECROCK L., LEEMANS S., VANHOUTTE C., VERHAEVERT K., 2024; <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/30328>

- **Inleiding**

In het kader van de geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te Westrozebeke (Staden) Ommegang West 9 werd na een uitgebreide bureaustudie en landschappelijk bodemonderzoek een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Op basis van de bureaustudie, het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan een uitgebreide archeologische interpretatie worden opgemaakt voor het projectgebied.

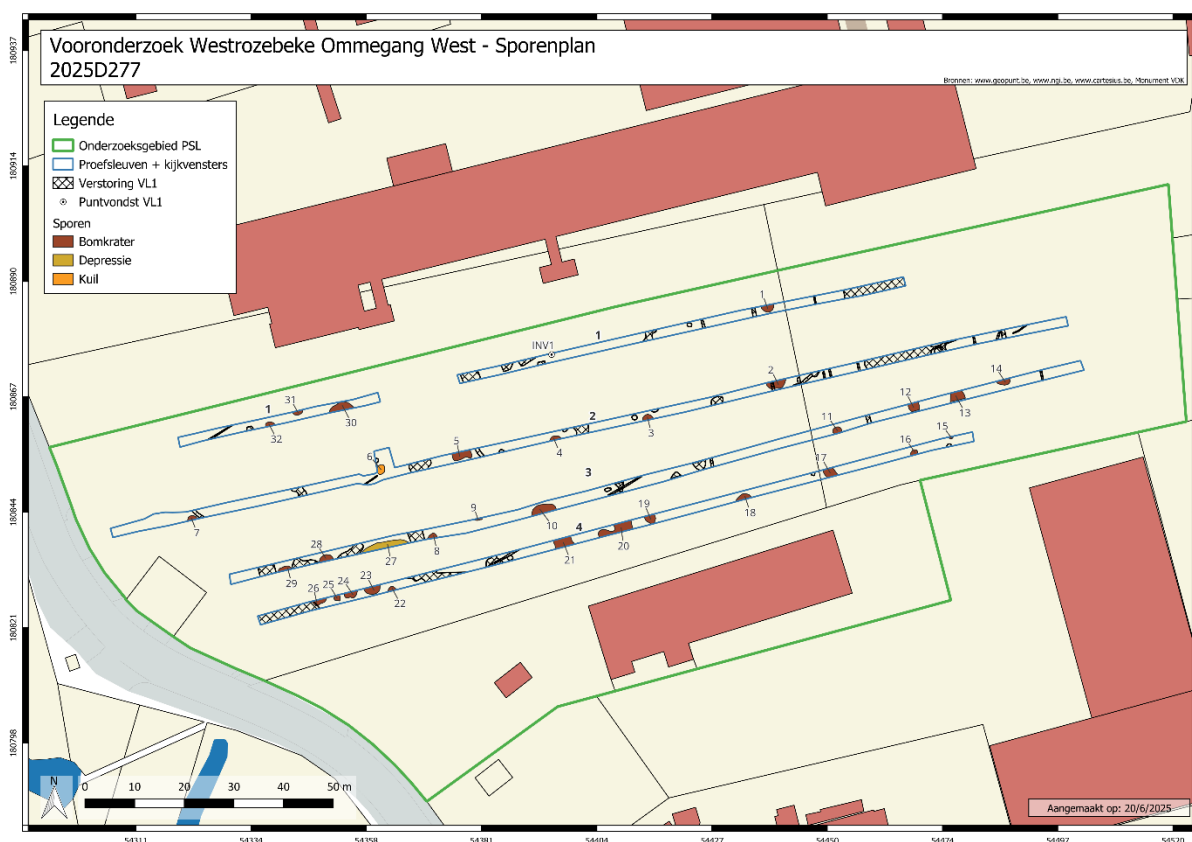
Figuur 1: Situering van het projectgebied op een recente luchtfoto (© Geopunt).

- **Volledigheid van het vooronderzoek**

Tijdens het bureauonderzoek (2023B109) werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Al deze elementen samen maken dat het plangebied een zekere archeologische waarde kan hebben en dat de gegevens van een archeologisch onderzoek kunnen leiden tot een kennisvermeerdering over de al dan niet aanwezige menselijke activiteiten op het terrein en de omliggende gebieden in het verleden.

Na het bureauonderzoek volgde een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem onder de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (profielputten en boringen) (2024A280), waarna een vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van proefsleuven (2025D277) plaatsvond. Omwille van de omstandigheden op het terrein werden de sleuven aangepast ten opzichte van de geplande sleuven conform de archeologienota (zie verantwoording in het verslag van resultaten). Desalniettemin kon 10,86% van het beschikbare terrein archeologisch worden afgetoetst.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden in totaal zo'n 32 grondsporen geregistreerd worden. Het gaat hierbij om 30 bomkraters, 1 kuil en 1 depressie.

Figuur 2: Sporenplan op GRB (© Geopunt).

- Aanwezigheid en waardering van een archeologische site**

Op basis van de bureaustudie, het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan een uitgebreide archeologische interpretatie worden opgemaakt voor het projectgebied.

Het projectgebied situeert zich aan de zuidwestelijke rand van de gemeente Staden en deelgemeente Westrozebeke, op ongeveer 200 m ten westen van de dorpskern. Het terrein

maakt deel uit van een industrieel vleesverwerkend bedrijf en is grotendeels verhard en bebouwd. Het projectgebied situeert zich in zandlemig Vlaanderen op de rand van de centraal West-Vlaamse heuvelrug met een gemiddelde hoogte van +32 m TAW. De hoogtes dalen in zuidwestelijke richting en stijgen in noordoostelijke richting. Ter hoogte van het terrein ontspringt de Watervlietbeek. De bodem staat gekarteerd als natte, vochtige en droge zandleembodems.

Aan de hand van het landschappelijk bodemonderzoek werd de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied geregistreerd. Hierbij werd over het bijna volledige terrein een grote antropogene impact waargenomen. In het verleden (20ste eeuw) hebben verschillende reliëfwijzigingen plaatsgevonden binnen het onderzoeksgebied. Deze hebben hun weerslag in de bodemprofielen. Bijna alle profielen tonen een ^T-horizont waarbij steengruis werd aangevoerd. Voorafgaande aan deze ophoging is de oorspronkelijke bodem afgetopt.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd deze bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied bevestigd. Het terrein was onderhevig aan antropogene activiteiten, waarbij de bodem werd afgetopt en terug werd aangevuld met steengruis. Dit heeft in het zuidwestelijke deel van het terrein geleid tot een gereduceerde bodem. Deze bodemreductie was ook zichtbaar bij de archeologische sporen: de bomkraters in dit deel van het terrein vertoonden een afwijkende kleur van vulling ten opzichte van de andere kraters elders op het terrein.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 32 sporen aangetroffen, verdeeld over 30 bomkraters, een kuil en een depressie.

De vele bomkraters, shrapnel en niet-identificeerbare metaalfragmenten wijzen op de zware beschietingen die het terrein heeft ondergaan tijdens de Eerste Wereldoorlog. Hun variatie in vorm en omvang wijzen mogelijk op het gebruik van verschillende types munitie bij deze beschietingen. In één bomkrater werd een gietijzeren fragment aangetroffen, dat kan worden geïnterpreteerd als een kom, een smeltkroes of een niet nader geïdentificeerd voorwerp. De aanwezigheid van dit object in de krater is moeilijk eenduidig te verklaren: het is mogelijk dat het voorwerp ná het bombardement in de krater is terechtgekomen, bijvoorbeeld als afval. Anderzijds kan het ook tijdens de inslag door de explosie in de krater zijn beland.

De kuil, die werd aangetroffen in sleuf 2, werd op basis van het stuk handgevormd aardewerk gesitueerd in de metaaltijden. Hoewel het slechts om één spoor gaat, wijst dit mogelijk op menselijke aanwezigheid of activiteit in die periode.

De depressie, gelegen in sleuf 3, is eerder een natuurlijk geomorfologisch fenomeen dan het gevolg van menselijke activiteit. Gezien de hellingsgraad van het terrein richting een beek aan de westzijde, is het aannemelijk dat deze depressie het gevolg is van erosie.

Ondanks deze vaststellingen bracht het onderzoek met ingreep in de bodem geen aanwijzingen voor een archeologisch relevante site aan het licht.

- **Impactbepaling en bepaling van de maatregelen**

Als gevolg van de afwezigheid van een archeologische site dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Daarnaast wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed³. Er wordt eveneens gewezen op de aanzienlijke hoeveelheid shrapnel, afkomstig van oorlogsmunitie, die zowel in de bomkraters als daarbuiten werd aangetroffen, waardoor de kans op actieve munitie groot is. Gezien deze vaststelling is het noodzakelijk om passende maatregelen te nemen tijdens de geplande werken inzake CTE.

Het houtskoolstaal dat werd genomen in het kader van natuurwetenschappelijk onderzoek zal niet verder worden onderzocht, aangezien een analyse ervan naar verwachting geen substantiële meerwaarde of toename van kennis zou opleveren binnen de context van het onderzoek.

³ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.